

Ocenjujemo: Prva altruistična predstava

Avtorska predstava Marka Bulca. **Stara mestna elektrarna** – Elektro Ljubljana.

Nika Arhar

sre, 29.11.2017, 12:00

Ključne besede: Prva altruistična predstava, Marko Bulc, **Stara mestna elektrarna** – Elektro Ljubljana

Prva altruistična predstava. Foto: Arhiv Bunkerja

Kako naj mislimo altruizem, ki se kot izpraznjena beseda, morda senca nekega ideala, vrtinči v ideoloških manipulacijah sodobnega govoričenja, v neorientiranem sobivanju t. i. individualistov in družbenoangažiranih, aktivističnih umetniških emanacijah pa to »dajanje sebe za drugega« podeljuje moč tudi ali predvsem tistemu, ki naj bi jo (po)da(r)jal ali delil?

Desetletje po Zadnji egoistični predstavi je Marko Bulc v Prvi altruistični predstavi (zavod Bunker) premaknil fokus s samega sebe in besed na prostor in skupnost dvajsetih obiskovalcev. Čeprav je to solo projekt, za svoje udejanjanje potrebuje obiskovalce, ki s pomočjo Bulca (avtorja, režiserja, koreografa, scenografa, izvajalca itd.) – in njemu v pomoč – prispevajo k izvedbi dogodka.

Bulc vseskozi oblikuje nefiksirano, nestabilno polje, v katerem je jasno, da tako egoizem kot altruizem nista »čista« pojma, pri čemer se ne zaganja v kontradiktornost pojma in osebne dileme altruističnega, temveč skozi niz performativnih situacij razstavi veliko tega, kar se lepi na pojem in prakso altruizma, ter omogoči, da postane nazorno.

Na videz preprost dogodek velikokrat daje občutek, da bo segel le do duhovitih in pomenljivih izpeljav, ki vznikajo iz nepredvidljivih povezav med besedami in pozicijami elementov v različnih scenskih postavitvah. A zgolj v odprtosti branja in interpretiranja uprizoritev težko scela zadovolji; Bulc prepriča predvsem z izpiljenim odrskim mišljenjem v organiziranju sicer skope izhodiščne situacije odrske prisotnosti.

Režijo dogajanja zaznamuje stalno preigravanje dveh linij – osnovne nezadostnosti, ki potrebuje dopnilo ali pomoč drugega, in izzivanje vlog – in ko to počne skrajno resno, stvarno, v nekakšni nepotvorjeni delavniški maniri, je pritajena absurdnost celotne dejavnosti le še ostrejša. Kot vezivo skupnosti so tu ves čas premajhni, otroški in s spodrezano nogo majavi stoli, ki s pričvrščeno zagozdo, prekratko za lastno popravilo, polagajo napetost v odlagajočo se altruistično rešitev.

Stoli postanejo tudi napaka ali osebna prtljaga posameznikov kot nosilcev posameznih vlog (funkcij, položajev), pa avtonomni objekti teh vlog, medtem ko zbrana družba v celoti skozi osemdelno strukturiranje dogodka (od gibalnega performansa, delavnice ali turistične ture do postavljanja instalacije, ogleda razstave, performansa in predavanja) že tako prevzema različne vloge.

Mnoštvo identitetnih oznak, ki se arbitrarno, a tudi začasno nadevajo obiskovalcem – pa tudi avtor je v vsakem prizoru »drug Marko Bulc« –, oblikuje mrežo nanosov in referenc, ki s premeščanjem in odpadanjem razkrivajo drugo plast človekovega bivanja, v kateri korenini tudi zasnova uprizoritvenega formata v preprostemu dejstvu sodelovanja ali samo skupne prisotnosti v osnovni postavitvi okleščenih potez.

Bulc vzpostavlja do najmanjšega detajla izčiščene konstelacije, jih spretno premešča in variira, se navezuje tudi na svojo egoistično predstavo, a prav tako na družbeno realnost in pravkar potekajočo uprizoritveno dejanskost, v kateri tke kompaktno in trdno speto mrežo, ki postopoma odkriva svoje povezave in utemeljenosti.

Pri tem se izmika pastem eksplicitne sporočilnosti in pomenskosti ter vodi obiskovalca povsem svojo pot – kot element mreže, pa vendarle v »varni« zamaknjeni poziciji tihe »kontemplacije« ga prek premenljive materije dogodka zapelje v otipljivost bližine, ki morda z altruizmom, kot ga razumemo danes, niti nima več dosti skupnega, kar pa je samo po sebi povedno tudi glede same teme.

Če naslov predstave implicira nadaljevanje, nam zaključek – altruistično ali ne – podarja upanje, da je to lahko vse kaj drugega kot naslednji Bulčev projekt.